

En avvikling av militær aktivitet på Kjevik vil ikke gi de gevinstene LTP beskriver

Forsvarssjefen har kommentert at LTP er optimistisk mht økonomiske gevinstene for de strukturelle endringene av utdanningssystemet. En avvikling av den militære aktiviteten på Kjevik er både en organisatorisk og en strukturell endring. Forsvarssjefens bekymring om økonomien i LTP får ny aktualitet med fremleggelsen av statsbudsjettet. Et budsjettet hvor økningen til Forsvaret i stor grad bygger på at kuttene som er foreslått i LTP blir gjennomført. Denne artikkelen ser på LTP økonomien rundt avviklingen av Kjevik og påpeker at det i stedet for en besparelse på 1000 MNOK, kan bli en betydelig økning i kostnadene.

FDs beregninger i LTP	Kjevikfaktas anslag for LTP
MNOK 270 Investering på Værnes	MNOK 900 Investering på Værnes (1)
-MNOK 320 Fornyelsebesparelse Kjevik	MNOK 0 Fornyelsebesparelse Kjevik (2)
-MNOK 700 Reduserte driftskostnader Kjevik	-MNOK 175 Reduserte driftskostnader Kjevik (3)
-MNOK 80 Estimert netto avhendingsverdi Kjevik	-MNOK 80 Estimert netto avhendingsverdi Kjevik (4)
	MNOK ??? Investering for å tilpasse basene til utdanning (5)
<hr/>	<hr/>
-MNOK 830	MNOK 645
-MNOK 170 Andre ikke-detaljerte besparelser	MNOK 0 Andre ikke-detaljerte besparelser (6)
	MNOK 100 FDs tilleggsramme for neste periode (7)
<hr/>	<hr/>
-MNOK 1 000 Kostnadsendring (reduksjon) i et 20 års perspektiv	MNOK 745 Kostnadsendring (økning) i et 20 års perspektiv

(1) Beløpet på 270 MNOK økes med 630 MNOK til skolehangar.
(2) Reduseres til 0 fordi FDs underlag for Kjevik er feil.
(3) Vi reduserer FDs beregninger med 75% fordi det er uklart hva som inngår i kostnadsbesparelsene.
(4) Vi viderefører FDs beregning, selv om vi tror markedsverdi er lavere - det ikke er etterspørsel etter næringseiendom ved flyplassen.
(5) Inntil åtte baser skal utdanne tekniske spesialister – Luftforsvaret antyder vesentlige tilpasninger.
(6) Vi setter dette beløpet til 0 når dette ikke er beskrevet.
(7) FD har tatt høyde for ytterligere investeringer – erfaringsmessig (kampflybase Ørland) tror vi dette vil bli brukt.

Artikkelen er oppdatert 2016-10-22 med korrigeret investeringskostnad for hangar på Bardufoss.

FD forankrer en avvikling av den militære aktiviteten på Kjevik, Forsvarets største skole, i faglige og operative behov. Som en følge av avviklingen skal ledelse og befalsskole flyttes til Garnison Værnes, teknisk spesialistutdanning skal desentraliseres til inntil åtte operative baser og grunnleggende (fly)teknisk utdanning skal settes ut. FDs beregninger viser at avviklingen gir økonomisk gevinst. Kjevikfakta mener at hverken faglige eller operative argumenter underbygger avviklingen av Luftforsvarets skolesenter Kjevik (LSK) og at de økonomiske beregningene er meget usikre.

Forankringen i faglige behov er feil

I 2012 ba FD om faglig råd fra Luftforsvaret om teknisk utdanning. I 2013 svarte Luftforsvaret med utredningen "Teknisk utdanning i Luftforsvaret - i dag og for fremtiden". Utredningen anbefaler:

For perioden fram mot 2025 kan det synes helt nødvendig å skjerme dagens utdanningsvirksomhet for å opprettholde evnen til å regenerere kompetanse som går tapt underveis, samt å bygge opp nye organisasjoner med personell og riktig kompetanse. (...) Alternativer til geografisk lokalisering av utdanningen bør utredes når Luftforsvaret er ferdig med nåværende omstilling, ettersom det er for tidlig å se alle effektene av denne. (...) For å tilfredsstille krav til kvalitet og tilgjengelighet innenfor en akseptabel kostnadsramme, kan det synes nødvendig å ha utdanningen innen egen organisasjon. Kjøp av utdanning er dyrt, uforutsigbart og leveres med en kvalitet som i mange tilfeller er vanskelig å dokumentere.

Luftforsvaret innfører nå European Military Airworthiness Requirements (EMAR) og LSK skal fra 2017 gi flyteknisk grunnutdanning i henhold til EMAR. Endringen er nødvendig fordi vedlikeholdet av fly, som for eksempel for det nye redningshelikopteret AW101, i økende grad vil bli basert på EMAR. Det er vanskelig å identifisere hvem som nasjonalt, kan levere EMAR basert flyteknisk grunnutdanning, utenfor Luftforsvarets organisasjon.

Luftforsvarets 2013 utredning, kombinert med endringen til EMAR basert flyteknisk grunnutdanning, setter faglig beinkrok på anbefalingen om å avvikle den militære aktiviteten på Kjevik.

Forankringen i operative behov gir ingen mening

Et skolesenter har ingen direkte operativ verdi, selv om kompetansen det leverer har stor indirekte betydning for Forsvarets kampkraft. Kjevik ble ikke vurdert som alternativ i prosessen som ledet til FMR, fordi skolesenteret ligger utenfor basestrukturen. Kjevikfakta oppfatter basestrukturen til å primært være rettet mot operasjoner, men den har også fredsdrift betydning. Pga den gode infrastrukturen rundt Kjevik er fredsdriften meget effektiv.

Selv om Kjevik ligger utenfor den planlagte basestrukturbeskyttelsen, så er lokasjon irrelevant som argument for å avvikle Kjevik, for ifølge oppsetningsplaner skal personellet ved Kjevik overføres til operative baser ved krise eller krig.

En avvikling av den militære aktiviteten på Kjevik vil i beste fall etterlate kampkraften uforandret, men fragmenteringen av skolesenteret kan slå negativt ut hvis LTP tiltaket gir tap av utdanningskompetanse eller -kapasitet.

De økonomiske beregningene er meget usikre

FD beregner i LTP en stor gevinst ved å legge ned Kjevik - Forsvaret vil spare 1000 MNOK over 20 år. Kjevikfakta mener denne beregnede gevinsten har en meget stor negativ usikkerhet. Her er Kjevikfaktas kommentarer til LTP beregningene:

Værnes har betydelig ledig kapasitet som kan utnyttes.

Kjevikfakta mener det ikke er ledig betydelig relevant kapasitet på Værnes. Dette kompliseres ytterligere ved at det i forsvars-intern saksbehandling jobbes med å få på plass en stor amerikansk marinesoldat (USMC) aktivitet ved garnison Værnes. Dette vil legge beslag på betydelig kapasitet på innsiden av gjerdet, samt kapasitet ved skyte og øvingsfeltet.

Hvis kapasitetssituasjon på Værnes ikke er så positiv som det beskrives i LTP, så vil investeringsrammene måtte økes når ny aktivitet tilføres, og gevinsten vil dermed reduseres.

Det er beregnet et investeringsbehov på om lag 270 MNOK kroner på Værnes.

Hvis det ikke er mulig å sette ut EMAR basert flyteknisk grunnutdanning, så kan Værnes være et naturlig sted for å videreføre denne. Det vil ikke være mulig å gjennomføre flyteknisk grunnutdanning uten en skolehangar, men Værnes har ingen hangar til dette formålet. Så langt vi erfarer, kostet en nybygget hangar på Bardufoss ca 630 MNOK.

Kjevikfakta anslår at en nybygging av skolehangar til flyteknisk grunnutdanning vil øke investeringsrammen og dermed redusere gevinsten i størrelsesorden 630 MNOK.

Det er beregnet at avviklingen av Kjevik sparer en fornyelse på om lag 320 MNOK over den kommende 20-årsperioden.

Disse 320 MNOK bygger på en utdatert teoretisk beregnet fornyelse. Lokal Forsvarsbygg avdeling ved Kjevik vedlikeholder bygningsmassen kontinuerlig og avviser dette tallet. For eksempel er spisemessen og idrettshallen nylig oppgradert og det vil ikke være nødvendig med de beregnede fornyelsene på henholdsvis 117,5 og 49,8 MNOK (som inngår i 320 MNOK).

FD har ikke synliggjort beregninger for økt fornyelse på Værnes, og de operative basene som skal få spesialistutdanningen, når de blir tilført skoleaktivitet.

Et mer realistisk anslag for fornyelsekostnadene, når man tar i betraktning Kjeviks gode tilstand, samt at også Værnes og de operative basene må fornyes, er ned mot 0 MNOK. Dermed reduseres gevinsten med 320 MNOK.

Det er beregnet at nedleggelsen av Kjevik vil gi om lag 35 MNOK per år i reduserte driftskostnader, dette utgjør 700 MNOK over 20 år.

I LSKs driftsbudsjett inngår ca 25 MNOK til husleie. Luftforsvarets skolesenter Værnes og basene som overtar utdanning må fortsatt betale husleie uavhengig av om en avvikling av Kjevik gir areal-reduksjon. Ny bygningsmasse har høyere husleie enn eksisterende bygningsmasse, og dermed kan leie for et nybygget mindre areal være høyere enn for et eksisterende godt vedlikeholdt større areal. En reduksjon på 35 MNOK må realiseres på mer enn redusert husleie.

Luftforsvaret må påregne å øke utdanningsvolumet pga en firedoblet aldersbestemt avgang de neste 10 årene og innføringen av en rekke nye systemer (kampfly, redningshelikopter, kystvakt-/fregatthelikopter med mer). Det er vanskelig å identifisere hvordan 35 MNOK besparelsen kan tas ut på lønn, igjennom reduksjon av instruktørmassen, fordi dette vil redusere utdanningskapasiteten.

Luftforsvarets skolesenter må i perioden frem til avviklingen av Kjevik drive dobbelt mht basetjenester, fordi dette også må være tilgjengelig på Værnes. Det er vanskelig å identifisere hvordan dette skal virke positivt inn på beregningen om 700 MNOK bespart over 20 år.

En viss reduksjon i basetjenester (kjøkken, forsyning) kan være mulig å oppnå når all aktiviteten er overført fra Kjevik til Værnes.

Det er umulig å utlede hvordan LTP skal spare 35 MNOK pr år over en 20 års periode. Ved et optimistisk anslag, på en 25% oppnåelse av det beregnede beløpet, reduseres gevinsten med ca 525 MNOK.

Det er beregnet at spesialistutdanningen ved Kjevik kan relokaliseres med våpensystemene ute på basene uten investeringskostnader.

Dette er en beregning som står i skarp kontrast til Luftforsvarets faglige 2013 utredning, hvor det antydes vesentlige investeringer for å tilpasse basene til utdanning.

Det vil bli meget krevende å gjennomføre teknisk spesialistutdanning på de samme flatene, på den samme operative flyparken og med de samme verktøyene som man utøver operativt vedlikehold. Det er grunn til å anta at det må investeres i separate utdanningsflater. Det må påregnes et skoleadministrasjons-element pr base, samt en overkapasitet i instruktørmassen for å ivareta egenutvikling, sykdom, permisjon og andre sosiale forhold.

Det fremstår som lite sannsynlig at aktiviteten som i dag er samlet i en effektiv utdanningsinstitusjon på Kjevik, kan fragmenteres til inntil åtte operative baser, uten at dette vil kreve investeringer og økt drift/vedlikehold. Det er grunn til å anta at gevinsten vil reduseres betydelig.

FD har tatt høyde for en eventuell tilleggsinvesteringsrammen, på inntil 100 MNOK, i neste LTP.

Dette beløpet er ikke beskrevet i LTP, selv om det er knyttet til avviklingen av militær aktivitet på Kjevik.

Tilleggsinvesteringsrammen på inntil 100 MNOK, som ikke er beskrevet i LTP, utgjør ytterligere en negativ usikkerhet for det totale gevinstbildet for en eventuell avvikling av Kjevik. Hvis man må bruke hele rammen reduseres gevinsten med 100 MNOK.

Stortinget må kjenne fakta rundt Luftforsvarets skolesenter Kjevik (LSK) for å forstå de faglige og økonomiske konsekvensene en avvikling av militær aktivitet på Kjevik vil medføre. Tallene i artikkelen er basert på tilgjengelig informasjon og på Kjevikfaktas egne anslag. Artikkelen underbygger den store økonomiske usikkerheten i LTP rundt en avvikling av militær aktivitet på Kjevik.

Artikkelen er oppdatert 2016-10-22 med korrigert investeringskostnad for hangar på Bardufoss.

kjevikfakta.no